

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

„ШКОЛСКИ ЛИСТ“ излази једанпут у месецу. Претплата је за целу годину 1 ф. 50 новчића, а за Србију 4 динара. Учители са малом платом, као и богослови и приправници, добијају лист у пола цене. Дописи и предплата шаљу се: Уредништву „Школског Листа“ у Сомбор.

Бр. 12. У Сомбору, 10. Децембра 1886. Год. XVIII.

СРБСКОМ НАРОДНОМ УЧИТЕЉСТВУ И СВИМА ПРИЈАТЕЉИМА „ШКОЛСКОГ ЛИСТА“.

Овим се бројем завршује осамнајеста година „Школског Листа“, а седма година од како је лист овај, после десетогодишњег одмора, под мојим уредништвом наново изилазити почео.

Ако сам се ове године и осведочио, да неки известни људи о пропасти овога листа потајно и јавно раде; ипак уздајући се у здраву свест непоковареног србског учитељства, усуђујем се „Школски Лист“ и идуће 1887. године у име Божије издавати.

Захваљујући свима пријатељима, који ме до сада подпомагаху својом сурадњом у уређивању листа овога, а особито г. Стевану Коњовићу учитељу сомборском, који је непристрасно и верно у броју 9. и 16. овога листа описао делање учитељске скупштине у Сомбору; молим и њи и све друге школске мужеве, да ме и од сада подпомажу својом сурадњом у издавању Листа.

Веран своме досадашњем програму, „Школски Лист“ доносиће и одсада педагогијске чланке, упутства за учитеље и извештаје о школама и о радњи школских власти и учитељских скупштина, у колико нам ови достављани буду.

Распоред лекција из појединих наставних предмета саопштаван је досада једино зарад тога, да се покаже правац, по коме би могли учитељи за своје прилике састављати оваке распореде, који су од велике користи по напредак школски и по саме учитеље.

Ако читатељи нашн желе да се штампање овог распореда и даље продужи, нека ми то изволе на дописници приликом

пићања предплате саобштити. Само ћу у том случају овај, за њихову олакшицу намењени труд продужити.

„Школски Лист“ служиће као и досада једино правим и добро схваћеним интересима србске народне школе и србског учитељства, а никаквој другој цјели. Он је дакле прави и искрени пријатељ србскога учитељства.

С тога све велештоване педагоге, професоре и највртније старије и млађе народне учитеље и учитељице још једанпут пријатељски и јавно позивам, да буду сурадници на овом свом листу, и да делају у њему око унапређења васпитања и наставе у духу православне вере и миле наше народности.

Четири чланка за награду, што су у течају ове године у „Школском Листу“ штампани, одправљени су учитељском збору једне општине, који је умољен да дотачнима награду досуди.

Уредништво је вољно и за идућу годину награде расписати за најбоља педагогијска дела, која у листу овом изиђу, ако се довољан број предплатника за времена пријавио буде.

Осим тога свако ваљано дело, које одговара програму овога листа, прими ће се с благодарношћу и обнародовати у „Школском Листу“, а писатељима слаће се у знак благодарности један примерак на дар Редовни сурадници осим тога имају право означити по две или три сиромашне школе, којима ће се Школски Лист као њихов дар бесплатно шиљати.

Ја сам уверен, да би овај лист само заједничким уједињеним силама свеколиког учитељства србског могао узвишеном задатку свом одговорити, па с тога ево и осми пут се обраћам са овим позивом на оно честито учитељство србско, које се још сећа мене свог некадашњег учитеља, нека се ове године одзове овом пријатељском позиву мом, и нека се својски прихвати посла око држања и распрострањавања овога листа, који је једино и постао зарад учитеља и зарад унапређења школе србске.

„Школски Лист“ ће излазити као и досада један пут месечно и то сваког 10. дана у месецу.

Предплата је за целу годину само 1 фор. 50 нв. Учитељи с платом испод 300 форинти, приправници, богослови и ученици народних и средњих школа добијаће лист за пола цене т. ј. за 75 новчића. Предплата се шаље у једанпут и то најбоље поштанском упутницом са означењем адресе и последње поште.

Предплатници из краљевине Србије могу се или непосредно или преко књижаре В. Валожиха у Београду предплатити.

Ко четири предплатника с пуном или осам предплатника (ученика) с половном ценом пошље, добијаће по један примерак листа на дар.

Имена родољубивих добротвора, који за сиромашне школе и учитеље „Школски Лист“ држали буду, штампаће се спомена ради у листу, са означењем коме и куда се дар њихов шаље.

У Сомбору, у очи Никоља дне 1886.

Никола Ђ. Вукићевић,

уредник и издаваатељ „Школскога Листа“.

СЕДНИЦА В. СРБ. НАРОДНОГ ШКОЛСКОГ САВЕТА ОД 3. И 4. НОВЕМБРА 1886.

На позив Његове Светости Патријарха држана се 3. и 4. Новембра о. г. у дворани србске патријаршије у Ср. Карловцима седница србско народног Школског Савета.

Присутни су били: Др. Ђорђе Натошевић главни школски референт и чланови: Теофил Димић, Н. Ђ. Вукићевић, Стеван Лазић, Др. Михаил Полит и Исидор Ђирић народни тајник.

Како је и председник и подпредседник одсутан био, то је, по одређењу Његове Светости Патријарха преко народног тајника објављеном, јединогласно изабран за председника ове седнице члан Школскога Савета г. Стеван Лазић директор велике гимназије Карловачке.

Затим се приступило к делању.

I.

Важнији предмети, што су у овој седници решени, јесу ови: Његова Светост Патријарх саопштава допис вис. кр. угарског министарства за Богочаст и јавну наставу, којом се до знања ставља, да се лик Његовог Величанства премилостивог цара и краља нашег Франца Јосифа Првог у дивот издању на финој јапанској хартији за школе издан добити може у Будапештанским књижарама за 1 форинту, а исто такав лик на китајској хартији стоји само 50 новчића. Решено је, да се од стране овога Савета преко епархијских власти препоручи свима црквеним општинама, да ову прилику употребе и за своје школе лик Његовог Величанства премилостивог цара и краља нашег набавити постарају се.

В. Саборски Одбор јавља, да је, на предлог овдашњи, Александру Јорговићу учитељу на вишој девојачкој школи у Новом Саду, после десетогодишње службе у истој школи децениална

повишица од 1. Октобра о. г. одређена. О овоме има се дотични учитељ преко управе србске више довојачке школе у Новом Саду известити.

В. Саборски Одбор на предлог овдашњи јавља, да је Стевану Коњовићу учитељу Сомборском за наставу у вртарству, коју је он другога полгодишта у србској учитељској школи Сомборској предавао, — одређена награда од 40 фор. Узима се на знање.

В. Саборски Одбор јавља, да је професору природних наука и математике у србској учитељској школи Сомборској, после навршене петнајстогодишње службе у истом заводу, од 1. Октобра 1886, одређена трећа петогодишња повишица од 100 фор.

Исти Саборски Одбор до знања ставља, да је Душану Радловићу свештенику и катихети у вишој девојачкој школи у Панчеву редовна плата катихетска од 1. Априла 1886 из клирикалног фонда одређена. О чему се дотични вероучитељ има известити.

Прочитана је наредба в. кр. угарског министарства за Богочаст и јавну наставу, у којој се препоручује, да се учила школска од отачаствених обртника купују, како би се тиме отачаствена индустрија и са ове стране подпомагала. Ова се в. наредба има преко епархијских власти свима црквено школским обштинама и одборима саобштити.

В. кр. угарско министарство за Богочаст и јавну наставу шаље три примерка наставнога плана за реалке. Закључено је, да се један од ових примерака пошаље великој гимназији новосадској, други учитељској школи Сомборској, а трећи да се остави у архиву Школ. Савета.

Исто вис. министарство иште списе тичуће се умировлења Павла Дамјановића остарелог учитеља у Тарди. Наређено је, да се овом требовању за доста учини.

Вис. кр. угарско министарство за Богочаст и јавну наставу поводом тим, што се догађало, да женске у приватним заводима васпитавајући се често до шестнајсте године већ сврше како предходне науке, тако и учитељску школу и пријављују се за полагање учитељског испита и за получение учитељских места, наређује, да се у будуће у таким случајевима оспособлење за учитељице пре навршене осамнајсте године не допушта. — Пошто код нас нема тих случајева, да се женске приватно за учитељице спремају, него свака мора јавно цео течај у учитељ-

ској школи слушати пре, него што се к испиту за оспособљење припусти; то се ова наредба уступа епархијским школским одборима у Угарској, ради знања и равнања.

В. кр. министарство за Б. и јавну наставу иште сва акта односећа се на распру Љ. Р. учитеља у Печки са тамошњом општином. Закључено, да се сва дотична акта са званичним извештајем о тој ствари истом в. министарству поднесу.

На извештај в. кр. угарском министарству за Б. и јавну наставу од овог Савета у ствари закладе покојнога Кузмана Рацковића у Вел. Кикинди одговора исто вис. министарство, да пошто се у тестаменту К. Рацковића не каже изрично, да је то заклада вероисповедног значаја, него се та заклада под управу политичне општине В. Кикиндске снагом тог тестаменга ставља; даље, пошто се у истом тестаменту заклада Рацковићева назива „Обштеполезним заведенијем“, а не вероисповедним; с тога изјављује в. министарство, да се молба г. Максима Лудајића као старатеља Рацковићеве закладе, да се заводу том народни србски и православни верозаконски значај даде, не може уважити, пошто се то противи тестаменту и кодицилу основатељевом. Услед тога се „Основно писмо и правила за исти завод“ не одобравају, нити их в. министарство за расправу узети може, него је позвало управу жупаније торонталске, да с поглаварством В. Кикиндске вароши ново основно писмо и правила за обштеполезно заведеније К. Рацковића сачини и истом министарству на одобрење поднесе. Неодобравајући дакле у овом предмету донешено решење овог савета в. министарство задржало је при себи сва поднешена му одавде акта, што се односе на оснивање обштеполезног завода Рацковићевог за васпитање девојчица у В. Кикинди. Решено: Е. Ш. О. саобштити ово с налогом, да извести о том црквену општину В. Кикиндску и г. Максима Лудајића, као законитог старатеља закладе Рацковићеве.

В. кр. министарство за Богочаст и јавну наставу дознавши, да се званична писма на многим местима не атресују на мађарском језику, те с тога се на поштанским званијама због незнања језика дотичних званичника нереди догађају, наређује, да се одсада сва званична писма имају на мађарском језику атресовати. Има се Е. Ш. одборима у Угарској, као и управама учитељске и виших девојачких школа саобштити.

Архиепископски Школски Одбор јавља, да је православна србска црквена општина у Винковцима, по дозволи в. кр. зе-

www.srbija.gov.rs

У
Н
И
В
Е
Р
С
К
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

мањске владе, своју вероисповедну србску школу успоставила, и за учитеља изабрала Арсенија Поштића досадањег учитеља у Боботи. Успостављење ово вероисповедне србске школе у Винковци узима се на повољно знање; уједно се Е. Ш. одбор и госп. главни школски референт о овоме ради управљања извешћују, и наређује се, да се учитељу Арсенију Поштићу декрет изда.

А. Шк. Одбор подноси рекурз управе срб. народних школа у Земуну, противу решења истога одбора, којим се разређење тамошњих школа на шест разреда од управе исте без предходног одобрења изведено, укида, и наређује, да имају 4 разреда у тамошњим школама и даље постојати.

Рекурз се тај одбија, пошто у троједној краљевини непостоје шесторазредне основне школе, него само у Угарској, за које је и издан Наставни план овог Школског Савета од 1878. године, а решење Арх. Школског Одбора потврђује се.

Арх. Школски Одбор подноси рекурз местног школског одбора у Осеку, који у супрот решења његовог жели, да се циркулација уведе у тамошњој школи. Овај се рекурз одбија, пошто у Осеку на четириразредној школи непостоје четири, него само два учитеља; те тако није ни могуће целиходну циркулацију у таквим школама извести. Услед тога потврђује се закључак Арх. Школског Одбора, по коме и на даље учитељи Осечки Евгеније Кротин у I. и II. а Прокопије Кршпогачин у III. и IV. разреду остати имају.

Исти Арх. Школ. Одбор јавља, да је г. Оренштајн закупник мајдана каје беочинске обећао, да ће кућу за вероисповедну србску школу у Беочину о свом трошку подићи по плану од њега одобреном, и сазидати под школским здањем подрум, којег приход има се обраћати за одећу и књиге сиротој школској деци. Са одобрењем на знање узето и дароватељу се има благодарност на племенитом пожртвовању његовом у корист народне просвете изјавити.

На предлог Е. Шк. Одбора Будимског наређује се, да се издаду декрети А. Михалцићу учитељу у Пешти и Драгутину Јанковићу учитељу у Срб. Ковину.

Е. Школ. Одбор Бачки подноси списе о стављању Вукашина Павловића престарелог учитеља Станишићког у стање покоја, пошто је исти 45 година као учитељ тамо служио, а 78 живота годину навршио. Потврђује се.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Услед извештаја Е. Шк. Одбора Темишварског, да је пре шест година изабрани учитељ на женској школи у Т. Бечеју Никола Максимовић испит из мађарског језика положио, да је школа његова у добром стању, и да супруга истога учитеља девојчице у ручном женском раду поучава, — потврђује се исти за учитеља у поменутој школи и наређује се, да му се декрет изда.

На предлог Е. Ш. Одбора у Темишвару наређује се, да се изда декрет учитељу темишварском у градској школи Душану Берићу и новоизабраној учитељици у Фабрици госпођи Рахили Дорословчевој.

Рекурз Душана Кнежевића учитеља у Срб. Чанаду против закључка Е. Ш. Одбора темишварског уложени, поднешени од истог одбора уз званично објашњење и приложену изјаву дотичне обштине, одбија се, пошто је исти господин учитељ компетовао на садашњу фасијом потврђену плату, која превазилази минимум законом одређене учитељске плате.

Е. Шк. Одбор темишварски на захтевање државног школског надзорника жупаније Арадске, да сваки учитељ има у школи својој држати наставни план у мађарском преводу, предлаже, да школски Савет наставни план за србске школе даде на мађарски превести и дотичним школама послати, пошто се неможе од учитеља очекивати, да то сами учине. Како се из приложеног званичног дописа дотичног државног школског надзорника види, да исти незахтева превод наставног плана, него само превод распореда часова и означење, који се предмет у сваком поједином школском часу предавати има; то се има одговорити Е. Ш. Одбору темишварском, да дотичне учитеље упутити, да сваки свој распоред часова на мађарски преведе и у своје време на захтевање државном надзорнику покаже.

Е. Школ. Одбор поднесећи списе о избору Марине Никашиновићеве за учитељицу у Срб. Итебеју с предлогом, да се избор тај одобри. Избор се одобрава и наређује, да се Марини Никашиновићевој учитељици у Итебеју има издати декрет.

Е. Ш. Одбор вршачки доставља све списе, што се односе на избор учитељица у Вршцу, као и в. министарску наредбу, којом се избор учитељице Ј. М. и С. Ч. уништен, и наређено да се досадашње тамошње привр. учитељице Ј. К. и К. Ј. на својим местима и даље задрже. Пошто је ова спорна и заплетена ствар свестрано испрљена, Школски Савет је решио, да

се високом кр. министарству угарском за Богочаст и јавну наставу представка поднесе са жалбом, да је наредба в. министарства улет у право овог школског савета, коме једино припада право потврђења учитељских избора и пресуђења о правоваљаности ових. — Уједно закључено је, да се избор вршачке општине одобрени у своје време од Е. Ш. Одбора потврди, али ефектујирање овог закључка, да се остави до решења високог министарства.

ДИМИТРИЈЕ ЧОБИЋ

умировљени школски надзорник и књижевник србски преселио се у вечност после кратког боловања у Панчеву 30. Новембра о. г. у седамдесет осмој години свог многотрудног, школи и народу посвећеног живота.

Покојник се родио у Ср. Карловцима 16. Јануара 1808. Гимназију и богословију свршио је у месту свог рођења. Најпре је као учитељ у Ст. Пазову три године, у Земуну као отличан учитељ провео је 22 године, и напоследку више од 20 година служио је као школски надзорник и окружни управитељ србских народних школа у банатској војничкој крајини, за коју је уједно у Панчеву спремао учитеље, држећи најпре једногодишњи а затим двогодишњи приправнички течај. Он је за млађега доба радио и на књижевном пољу, превodeћи с немачког користне књижице моралног садржаја, међу којима се највећма у своје време читала књига: „Евстатије или повест из почетка хришћанства.“

Као учитељ био је покојник неуморно трудољубив и са одушевљењем одан за умни и морални напредак својих ученика. Као управитељ школски образовао је он и упутио многе учитеље, који са добрим успехом у комуналним и у вероисповедним школама србским служе. Као надзорник школски ревностно је по двапут сваке године полазио све школе својега округа и старао се око унапређења њиховог. У старости својој одправљао је неко време и дужност катихете у панчевачким школама.

Кад је крајина развојачена, остао је без пензије, и на молбу његову србски народни сабор од године 1879. одредио му је 600 форинти мировине из србског народног клирикалног фонда, коју је припомоћ до смрти уживао.

Кончина покојникова оглашена је била звонењем у саборној цркви патријаршије србске у Карловцима.

Нека је вечна успомена старом трудбенику и заслуженом учитељу! — Вѣчная память!!

РАСПОРЕД ЛЕКЦИЈА

У ДРУГОМ РАЗРЕДУ СРБСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

на основу наставног плана за србске народне учитеље — изданог од вис. срб. народног Школског Савета под б. (18.) Јулија 1878. бр. 34.)

У. Црквено појање.

За овај предмет одређено је у другом разреду 1½ часа, и то свако пре подне последњи четврт и суботом после подне један четврт часа. Недељом и празником на каталогу понавља се све, што се преко седмице и пре тога учило.

Текст за појање најпре се каже, разјасни и научи на памет, а затим се учи појати.

За овај разред прописано је мало литургијско појање, лакши прокимени, шест тропара највећих годишњих празника, и једна Божићна песма: „*Вси јазыци.*“

Где је први разред обашка, тамо се понавља у другом разреду све оно, што се научило у првом разреду.

Првог школског месеца: Прве и друге недеље пробају се гласови, и учи се шкала. Затим се уче најпростија одговарања на ектеније: „Господи помилуй“; „Тебѣ Господи“; „Аминь“; „Подай Господи“. Понавља се прокимен првог гласа: „Буди Господи милость твоя“.

Треће недеље: 1. л. Понавља се прокимен 3. гласа: „Пойте Богъ на шемъ“. „Затим: 2. л. „И духови твоему.“ „Слава Тебѣ Господи, слава Тебѣ“. — 3. и 4. л. „Отца и Сина и святаго Духа.“ — 5. л. Понавља се све, што се досада учило.

Четврте недеље: 1. и 2. л. Понавља се појање, што се 3. и 4. лекција пређашње недеље учило, и учи се на памет „Милость мира“. — 3. и 4. л. „Милост мира“, „И со духомъ твоимъ“, „Имами ко Господу.“ — 5. л. Понављање прокимена 4. гласа: „Какъ возвеличишася дѣла твоя“. Затим понављање свега, што се ов: недеље учило.

Другога школског месеца: Прва недеље: 1. и 2. л. понавља се: „Отца и Сина и св. Духа“ и т. д. и учи се на памет: „Единъ святъ.“ 3- и 4. л. То исто учи се појати. — 5. л. Понављање.

Друге недеље: 1. и 2. Понавља се прокимен 6. гласа: „Спаси Гди людѣ твоя, и учи се на памет: „Благословенъ грядый.“ — 3., 4. и 5. л. Учи се појати: Благословенъ грядый

Треће недеље: 1. и 2. л. Учи се појати: „И всѣхъ и вѣв.“ „О имени Господни,“ и на памет се учи: „Буди имја Господне благословено.“ — 3. и 4. л. То исто учи се појати. — 5. л. Понавља се прокимени „Господъ воцарися“, што су деца у I. разреду учила појати.

Четврте недеље: Понавља се све из литургијског појања, што се до сада учило. Исто тако понављају се и горњи прокимени.

Треће школског месеца: Прве недеље: 1. л. Испита се: „Богородице Дѣво.“ — 2., 3 и 4 л. Учи се појати то исто. — 5. лекц. Понавља се: „Хвалите имя Господне“ (први стих).

Друге недеље: 1. и 2. л. „*Вси јазыци восплещите*“ прве две строфе. — 3. и 4. л. Из исте божићне песме трећа строфа. — 5. л. Прокимени 5. гласа: „Ты Господи сохраниши ны“.

Треће недеље: 1. л. Понављају се из горње божићне песме прве три строфе и учи се четврта. — 2. и 3. л. Из исте песме пета и шеста строфа. — 4. и 5 л. Остале строфе у истој песми до краја.

Четврте недеље: Понавља се горња Божићна песма, и учи се прокимен 7. гласа: „Господъ крѣпость людемъ своимъ дастъ“.

Четвртог школског месеца: Прве недеље: Учи се тропар Божићни: „Рождество твое“ и то: 1. и 2. л. до „свѣтъ разума“; 3. и 4. до „солницѣ правды“; 5. л. до краја.

Друге недеље: „Рождество твое“ учи се у свима лекцијама и настојава се, да сва деца заједно и свако појединце уме тај тропар појати.

Треће недеље: Понавља се: „Вси јазыци и Рождество твое“

Четврте недеље: (После Божића.) Предузима се учење на памет и појање Богојавленског тропара: „Во Јордање, и то 1 л. до „Поклоненије“; 2. л. до „Именуја“; 3. л. „Утвѣржденије“. (После нове године.) 4 и 5. л. заврши се тај тропар.

Петог школског месеца: Прве се недеље учи, а друге понавља Богојавленски тропар. Треће и четврте недеље понавља се све, што се првог полгодишта у овом разреду учило.

Шестог школског месеца: Прве недеље: Понавља се: Суботни прокимен „Господъ воцарися“; затим се учи прокимен 2. гласа: „Крѣпост моя и пѣніе мое Господъ“.

Друге недеље: 1. и 2. л. Прокимен 8. гласа: „Помолитесь и воздадите.“ — 3. и 4. л. „Святый Боже“ (пред Апостол); 5. л. Понављање.

Треће недеље: „Достойно и праведно естъ“ и понављање литургијског појања и прокимена.

Четврте недеље: „Святъ, святъ“ и то: 1. и 2. л. до „Осанна во вышнихъ“; 3. и 4. л. од „Благословенъ грядый“ до свршетка; 5. л. Понављање.

Седмог школског месеца: Прве недеље учи се: „Общее воскресеніе“, подељено на одсеке, и то 1. и 2. л. до „Христе Боже“; 2. и 3. л. до „Вопіемъ“; 5. л. до крија.

Друге недеље: Понавља се: „Общее воскресеніе.“

Треће недеље: Уз понављање истога тропара, учи се текст: „Тебе поемъ.“

Четврте недеље: Понавља се литургијско појање.

Осмог школског месеца: Прве и друге недеље понавља се литургијско појање и учи се на памет: „Христос воскрес из мертвихъ.“

Треће недеље: Учи се појати: „Христосъ воскрес изъ мертвыхъ.“

Четврте недеље: Понавља се све, што се до сада учило, а особито: „Христосъ воскрес“ и литургијско појање.

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Деветог школског месеца: Прве недеље: Тропар Спасовски подељен на одсеке: 1 и 2. л. до „Обѣтованиемъ святаго Духа“. 3. и 4. л. до краја 5. л. Понавља се цео тропар: „Бознесеня вси.“

Друге недеље: 1. и 2. л. „Глыци во Хрїста креститеси“ (као пред Апостолом). 3. и 4. л. Прокимен: „Се нынѣ благословите Господа.“ 5 л. Понављање Спасовског тропара.

Треће недеље: Духовски тропар: „Благословенъ вси Христе Боже нашъ“ и то 1. и 2. л. до „Духа святаго“; 3. и 4. л. до „Слава тебѣ“; 5. л. Понављање целога тропара и „Глыци во Хрїста“.

Четврте недеље: 1, 2. и 3. л. „Тѣлю Хрїстово примите“ 4 и 5. л. Понављање Спасовског и Духовског тропара.

Десетог школског месеца: Прве недеље: Понављање свију осам недељних прокимена, као и суботног и недељног прокимена на вечерњу и понављање божињнога тропара и песме „Вси јазици“.

Друге недеље: Понављање из литургијског појања од: „Отца и Сина“ до „Тебе појем“ и понављање Богојавленског и Цветног тропара.

Треће недеље: Понављање Ускршњег, Спасовског и Духовског тропара и свега осталог, што се у течају другог полгодишња учило.

На годишњем испиту захтева се да сваки ученик посебце уме на памет одпојати, што је учио у другом разреду, а сви заједно да умеју сваку горенаведену духовну песму складно и лено одпојати.

ВЕРОИСПОВЕДНЕ ШКОЛЕ У ЕПАРХИЈИ ТЕМИШВАРСКОЈ.

Овде се ставља попис срп. црквено-школских општина у темишварској епархији с'вероисповедним школама: С бројем за школу способне деце, с бројем деце, која походе срп. нар. школу и с бројем православних Срба. Даље попис срп. народних учитеља у опсегу темишварске епархије са школама и искази о стању школа романских у својој епархији. По исказима у 81. општини живе 134,997 православних Срба, у 6 општина православ. Романа 11,658; укупно Срба и Романа: 146,654.

За школу способне српске деце од 6—12. год. има мушке: 7,563, женс.: 7,424; укупно: 14,987. За школу способне р. деце од 12—15 год. мушке: 3,257, женс.: 3,167, укупно: 6,524. Од овог броја деце походе свакидашњу школу: 5,331, муш., 2,745, женс., свега 8,076 деце. За школу способне деце романске од 6—12 година мушке: 657, женске: 638, укупно 1,295. За школу способне ром. деце од 12—15 год. мушке: 302, женске: 316, укупно: 618. Од овог броја деце походе ром. свакидашњу школу: 433 муш. и 216 женских, укупно 649 деца. Српс. народ. учитеља има оспособљених 96. Свештеника, којима је поверено учитељско звање, оспособљених 3, неквалификованих 3—6, привремено намештених без квалификације 5, умировљених 6; свега: 113.

Српс. нар. учитељица оспособљених има: 26. Упражњених учитељских места: 1. Романс. нар. учитеља оспособљених има: 8. Романска учитељица је 1. Умир вљених ром. учитеља 2; свега 151.

Српс. основних школа шесторазредних мушких 3, женских 2, разреда помешаних 11. Са четири разр. мушких 18, са четири разр. женс. 16, по-

мешаних 28. Са три разреда помешаних 21, са два разреда помешаних 11, са једним разредом мушки 1, женски 1, свега има 113 срп. школа.

Романских основних школа са шест раз. помеш. 2, са четир разр. мушк. 1, женс. 1, помешаних 4. Романских школа има у целој дијецези 121 вероисповедна народна школа.

У Темешвару 23. Октобра 1886.

ШКОЛСКЕ ВЕСТИ.

Статистички подаци о школама у Угарској за 1884—5. годину. По званичним исказима било је те године у Угарској: 16,315 народних школа, од којих су: 611 државна, 1854 комуналне, 12,639 вероисповедне, 168 приватне и 31 које друштва издржавају. На овим школама радило је: 23,457 учитељских снага. На плате учитељске потрошено је 13 и по милиона форинти. Гимназија било је 150, а реалака 23 У свима средњим школама учило се те године 41,200 ученика. Професора у средњим школама било је 2900, а укупна плата свију износила је преко четири и по милиона форинти.

Избори и наименовања учитеља. Господин Ђорђе Михајловић учитељ у Бегечу био је једногласно изабран (а не премештен, као што је погрешно јављено у бр. 11. о. л.) за учитеља у Кулпину. Он је међутим на избору захвалио и остао на досадањем месту у Бегечу, а за учитеља у Кулпину изабран је г. Харитон Ружић бивши учитељ у Далићу.

За учитељицу у Мокрину изабрана је свршена приправница гђица Даринка Ковачевићева.

За учитеља на србској вероисповедној школи у Чанаду изабран је Емилијан Пандука, а за учитеља у Ловри г. Александар Велимировић, обојица свршени приправници и испитани учитељи.

За привременог учитеља у Бингули постављен је г. Јован Шико-парија свршени приправник Сомборски.

За учитељицу у Новосадском селишту на Клис изабрана је госпођица Марија Милићева свршена приправница.

За учитељицу у Великој Кикинди изабрана је госпођица Даница Ђакова учитељица Цренајска, но пошто је противу избора овог протест изложен, то је сл. местни школски одбор у Вел. Кикинди до коначног решења за привремену учитељицу приставио госпођицу Јулијану Бркићеву свршену приправницу Сомборску.

За учитеља у Иланци постављен је свршени приправник Сомборски и испитани учитељ Душан Ламбрин.

За учитеља у Нерадину пристављен је Стеван Находовић а за учитеља у Шимуновци Богољуб Бакаловић, обијица су ове године свршили учитељску школу у Сомбору и положили испит учитељски с врло добрим успехом.

За учитеља у Кечи привремено пристављен је г. Тимотеј Јовановић.

За учитеља у манастиру Житомашлићу у Херцеговини изабран је

г. Милан Тосић, а за учитеља у Бањалуки у Босни изабран је г. Љубомир Јовановић; обојица свршени приправници Сомборски.

За учитељицу у Каћу постављена је свршена приправница госпођица Даница Јовановићева.

За учитељицу на мушкој школи у Ђурђеву постављена је привремено свршена приправница госпођица Даница Пејићева.

Г. Петар Марић пр. учитељ у Пчелићу наименован је за сталног учитеља у истом месту.

Наместна учитељица у Драганићу госпођица Драгица Вуксанова наименована је за праву учитељицу у истом месту.

Свршена приправница госпођица Милка Дракулићева наименована је за привремену учитељицу у Пакрацу.

Госпођица Марија Баричевићева свршена приправница наименована је за привремену учитељицу у Смиљану у Хрватској.

Госпођица Софија Марковићева свршена приправница Сомборске учитељске школе наименована је за учитељицу у Белој-Паланци у пиротском округу краљевине Србија.

Госпођица Милева Ђирићева свршена ученица Горњокарловачке учитељске школе за заступницу учитеља I. и II. разреда у Шутцима у истом округу.

Госпођица Даринка Берићева свршена приправница Сомборска и бивша учитељица у Шаинцима, наименована је за учитељицу II. разреда горње мушке школе у Смедереву.

Г. Катица Суботићка рођена Панићева из Суботице, свршена Сомборска приправница и бивша учитељица Темишварска, наименована је за учитељицу V. разреда женске школе у Параћину.

За учитељицу у Витојевци наименована је свршена приправница Сомборска гђица Милева Кристићева.

Гђица Марија Симићева из Новог Сада, свршена приправница Сомборска, за привремену учитељицу III. разреда мушке школе у Параћину.

Г. Јован Бољарћ, учитељ смедеревачки, премештен је за учитеља II. одељења I. и II. разреда мушке школе на Теразијама у Београду.

Г. Милутин Стојановић негдашњи приправник Сомборски наименован је за учитеља и управитеља школе барошевачке у београдском округу.

Гђица Анђелија Спајићева из Шида наименована је за учитељицу II. разреда мушке школе у Крушевачке.

Гђица Софија Горјанчевићева свршена Сомборска приправница и бивша учитељица, наименована је за учитељицу I. и II. разреда школе Пољанске у округу Пожаревачком.

Гђица Ана Поповићева из Новог Сада, свршена Сомборска приправница и бивша учитељица у Врелу, премештена је за учитељицу I. разр. мушке школе у Параћину.

Г. Милан Коњевић учитељ IV. разреда школе Шабачке премештен је у V. разред исте школе.

НЕКРОЛОГ.

Јелена Поповића рођена Јанковићева отлична србска народна учитељица у Старој Паланци преставила се у 29. год. живота свог у Старој Паланци ноћу између 29. и 30. Новембра о. г., оставивши после себе уцељеног сузруга и нејако детенце од 16 дана, остарелу матер, два брата и две сестре. Покојница је свршила државну учитељску школу у Субатици 1876. с похвалним успехом; за тим је следеће године редовно полазила III. разред србске учитељске школе у Сомбору, где је и испит за учитељицу с отличним успехом положила. На препоруку управитеља примљена је била за васпитатељицу дечију у једној отменој породици београдској, где је провела годину дана. Као учитељица у Шапинци служила је за тим 1½ године иа подпуно задовољство дотичне школске власти. Али тежећи за вероисповедном школом, где јој је шири обим био да веру православну и милу народност србску крепи и утврђује, искала се за учитељицу у Ст. Паланци, где је изабраше једногласно. Ту је великом вољом и неограниченим трудом радила. Господин др. Ђ. Натопшевић највећма је похвалио њен труд и рад око унапређења поверене јој школске младежи. Каква ја учитељица покојница у овој општини била и какво је поверење уживала, нека сведоче они венци, који јој самртнички одар красише. Венац благодарности на самртнички одар положише: Српска православна црквена општина ст.-паланачка, местни школски одбор, женска школа, њене приватне ученице: **Олга и Јелена Стојаковићеве** и редовне јој ученице: **Ленка Бачлића, Бојана Девића и Марија Марцикића.**

Из Велике Кикинде нам јављају, да се тамо 22. Новембра преселила у вечност **Милена Печујчева** приправница у кругу своје родбине у седамнајстој години млађаног живота свог. Покојница је родом из В. Кикинде. Она је по свршетку више девојачке школе у Суботици у Септембру 1885. примљена у први разред србске учитељске школе Сомборске, али је већ у Новембру исте године оболела и принуђена је била по лекарском савету на свршетку првог семестра кући у Кикинду отићи, где је после дуготрајне болести од сушице у цвету младости своје умрла. Била је смерна и примерног владања и врло добра ученица. Бог јој дао у рају насеље.

РАЗНО.

Парастос Владике Платона. У недељу 16. Новембра после службе Божије у Св. Ђурђевској цркви сомборској држан је свечани парастос за покој душе највећег добротвора српске приправничке младежи „Основаатеља Платонеума“. Чинодјејствовао је пречастни г. Љ. Кулусаревић прота с парохијалним свештенством и ђаконом исте цркве. На служби и парастосу присуствовали су чланови Платонеумског одбора, професори и сви ученици учитељске школе. Хор приправнички појао је, а осам мушких питомаца платонеумских при парастосу држаху запаљене вопштанице околу „кољива“. Главни епитроп црквени г. Павло Вујић у смислу закључка Сл. Општине Сомборске, и на позив управитеља учитељске

школе украсио је не само цркву свећама, него је и запаљене воштан иц у време парастоса приправницима и члановима Платонеумског Одбора и професорског тела уручио.

Г. Марко Хрић учитељски приправник из Сарајева, који је пролетос изаслан био од в. земаљске владе у Сарајево, у Сегзард, да се на тамошњем свиларском заводу учи свиларству, од надзорништва истога завода послат је био у сомборску учитељску школу, где је у Октобру и првој половини Новембра под управом професора природних наука г. М. Петровића довршио своје свиларске студије и вратио се у своју отачбину, где ће, како чујемо, на новооснованој учитељској школи у Сарајеву свиларство предавати.

Накнадни испити из мађарског језика. Г. Јован Гајић учитељ у Чортановци, који је 1885. учитељску школу у Сомбору свршио, положио је 20. Септембра, а свршена приправница Милева Кристићева из Ст. Бановца положила је 2. Октобра накнадни испит из мађарског језика у учитељској школи сомборској у присуству г. држ. школ. надзорника. Обадвоје су усјед тога добили своја сведочанства о учитељској способности са према подписом државне школске власти.

„Учитељ“. Изашао је 24. бр. с овим садржајем: 1. Учитељима и учитељицама гл. одбора. 2. Дечија играња од Т. Марковића. 3. Приправна школа од С. Милојевића. 4. Скупштински записници. Вести о учитељском удружењу. 6. Ствар о Буквару је пред судом. 7. Разне белешке. 8. Књижевне вести, одговори уредништва и на знање претплатницима. „Учитељ“ орган учитељ. удружења за образовање и васпитање излази у Београду три пут месечно. Цена је на год. 6 форинти. Редакција је у скопљанској ул. бр. 4. Има трећу и четврту год. учитеља увезану. Трећа стаје 4. ф. а четврта 2.50 ф.

НОВЕ КЊИГЕ.

Уредништву „Школскога Листа“ на приказ прислане су ове нове књиге:

„Учење католичанске православне цркве изложено упоредо са разликама, које постоје код других хришћанских цркава од Владимира Гетеве свештеника и доктора Богословије православне цркве. С другог француског издања превео Милош Парента слушаалац православне Богословије у Задру под надзором професора исте Богословије. Задар печатња И. Водицке 1886. Издање црквеног часописа „Истина“. — Цена за предплатнике 50 нв. — Дућанска цена 80 нв.

„О муњи и прому“. за народ написао М. Петровић. (Књиге за народ издаје Матица Српска из задушбине Петра Коњевића. Свеска 9.). У Н. Саду штампарија А. Пајевића 1886. Цена 10 нв.

„Удагба Беатрице“. Роман од Хуга Конвеја, превео Милан Петровић. Издање срп. књижаре браће М. Поповића у Новом Саду 1887. Цена 80 нв.

„Годишњак“ велики српски народни илустровани календар за просту годину. Власник и уредник Александар Сандић. Издање српске књижаре браће М. Поповића у Н. Саду. Цена 50 нв. Са насловном сликом Вука Ст. Караџића и жене му Ане. и са многим сликама, међу којима су: Дра

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.unidj.org
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
Јована Суботића, Дра Јована Хаџића, Људевита Гаја, Љубомира Ненадовића, Ст. Вл. Каћанског, Јована Грчића Миленка, Милорада П. Шапчанина и др. календару су придодати поучни чланци и библиотека за народ.

„Црногорском војнику“ (Музикалија) Његовој Светлости Данилу Александру књазу наследику црногорском. Слова Р. Рогановића, за гласовир написао Др. Јован Пачу. Издање српске књижаре браће М. Поповића у Новом Саду 1887.

„Орао велики илустровани календар за годину 1887. уз сурадњу срп. књижевника уређује Стеван В. Поповић. — Година тринајста. Цена је 50 новчића или 1 динар.“

Ових дана изишао је из штампе А. Пајевића у Н. Саду овај велики календар србски са насловном врло лепом сликом „Прота Васа Живковић српски свештеник“. Осим обичног календара налазе се у овом календару многи поучни и забавни чланци, као: „Боздина задушбина; Дижите воће; Мед на осовини од Јов. Живановића; Здравствене поуке: I. Живот и здравље наше омладине од С. В. П.; Правне поуке од Др. Б. Давидовића; Виноградске поуке од М. Петровића; Ратарске поуке од А. Котоланија; Народно здравље VIII. Алкоголизам од Др. Ђ. Н. и друге забавне ствари. — Осим насловног листа украшена је ова користна књига за народ са многим лепим сликама, међу којима су дивно израђене слике: народна добротворка Јелена Боздина рођ. Белановићева; Јован Бошковић ректор в. школе Београдске; Милорад П. Шапчанин управитељ позоришта београдског; Александар Сандић проф. сор; Леополд Ранке историк; Архимандрит Иларион Руварац историк; Новак Радонић сликар; Стеван Дескашев оперски певач; даље слика Сент Андрије; српски сватови; Преображење у Русији, народне пошље и више других лепих слика.

УПРАЖЉЕНА УЧИТЕЉСКА МЕСТА.

— У Уљми тражи се учитељ. Плата је 300 фор., стан и 4 хвата дрва. Школа је комунална. Иште се од учитеља да је оспособан за наставу у мађарском језику. Молбенице с доказима на мађарском језику до 31. Дец. (по новом) имају се подпети управном одбору темишварске жупаније у Темишвару.

— У Шашивци тражи се учитељица србска на комуналној школи. Плата је 350 ф., стан и огрев. Рок до 31. Децембра по новом.

👉 Још имамо на дугу код појединих црквених общтина и учитеља у Угарској и у Славонији преко 120 форинти, а толико нам је управо нужно да можемо овогодишње трошкове око издавања подмирити и одређене награде за ову годину издати. С тога умољавамо по трећи пут дотичне дужнике наше, да нам се најдаље за осам дана одуже и да нам том приликом и нову предплату за 1887. годину послати изволе.

Издаје и уређује: НИКОЛА Ђ. ВУКИЋЕВИЋ.

Штампа Ф. Битерман.